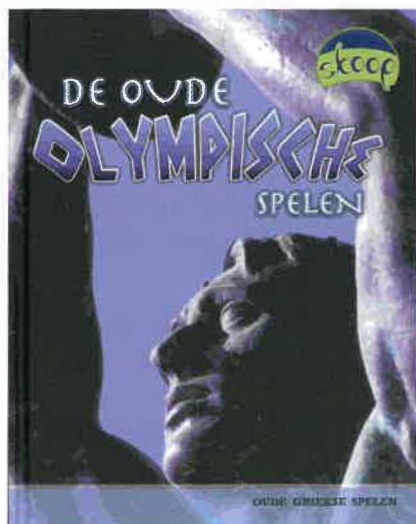


JANE BINGHAM, *DE OUDE OLYMPISCHE SPELEN* (BIBLION UITGEVERIJ/UITGEVERIJ DELUBAS, LEIDSCHENDAM 2010) 32 BLZ., € 9,95.



Jongeren die moeite hebben met lezen moesten zich tot voor

een paar jaar geleden altijd een ongeluk zoeken wilden zij boeken vinden die qua inhoud leeftijdadequaat waren en dan ook nog voor hen leesbaar waren. Steeds

meer bibliotheken hebben sindsdien het 'makkelijk lezen

plein', waar bijvoorbeeld dyslectici terecht kunnen. Boeken die hier staan hebben grotere letters, een rustiger bladspiegel, gebruiken simpeler taal (zonder kinderachtig te worden) en er wordt meer uitgelegd. Tot nu toe staan hier echter vrijwel alleen leesboekjes en strips. De Skoop-serie is één van de eerste informatieve series die hier ook geplaatst kan worden.

De oude Olympische Spelen is het eerste deel over een historisch onderwerp in deze serie. En dat is fijn, want de Spelen zijn een geliefd onderwerp voor werkstukken en spreekbeurten. In 32 bladzijden, met maximaal 15 regels tekst wordt in korte

hoofdstukjes de essentie van de Olympische Spelen uitgelegd. Leerlingen leren dat deze spelen slechts vijf dagen duurden, welke sporten werden beoefend, waar en waarom de spelen werden gehouden en wie de sterren van die tijd waren. Op iedere pagina worden moeilijke woorden uitgelegd. Daar staan ook woorden als 'eed', 'heilig' en 'offer' bij. Achterin worden een aantal van deze woorden herhaald en vind je een tijdbalk en een register. Voor leerlingen voor wie lezen nu eens geen genot is, dus.

Ger Jan Onrust

FIK MEIJER, *DE MIDDELLANDSE ZEE. EEN PERSOONLIJKE GESCHIEDENIS* (ATHENEUM, AMSTERDAM 2010) 440 BLZ., € 19,95.

'Mediterranee, zo blauw, zo blauw,' zong Toon Hermans in 1957. De Middellandse Zee heeft al eeuwen op velen een grote aantrekkingskracht. Elk jaar weer gaan miljoenen toeristen naar de zee om langs het water te verpozen. Velen zullen zich niet realiseren dat de Middellandse Zee het 'rijkste museum ter wereld' herbergt. Immers, 2000 jaar maritieme geschiedenis ligt te wachten om ontgonnen te worden. De Kretenzers, de Carthagers en de Romeinen hebben eeuwenlang de zee bevaren. Tijdens die uitgestrekte periode zijn er vele schepen vergaan, talloze gebruiksvoorwerpen overboord gegooit, of heeft een aardbeving een hele haven de

zee ingetrokken. Fik Meijer (inmiddels met emeritaat, maar als oud-docent Klassieke Talen nog immer een rasverteller) is al zo'n vijftig jaar gegrepen door de Middellandse Zee. In een persoonlijk relaas vertelt hij over zijn eerste indrukwekkende kennismaking (1961) met de zee: tijdens een duiktocht vond hij op zeventig meter diepte een amfoorhals. De amfoor heeft hij meegenomen naar boven, maar de zee zou hem niet meer loslaten (de schrijver staat in het boek trots afgebeeld met genoemde amfoor; maar nu heeft 'schaamte' zich meester van Meijer gemaakt: de hele schervenheuvel onder zee blijkt inmiddels verdwenen en hij beseft dat hij daaraan heeft mee-

gewerkt). De vele bezoeken die hij aan de zee heeft gebracht als duiker, zeiler, classicus/oud-historicus en reisleader hebben ervoor gezorgd dat de zee steeds minder geheimen voor hem heeft.

Meijer besteedt niet alleen aandacht aan de onderwaterwereld, maar beschrijft onder andere in een helder chronologisch relaas welke zeevarende naties in de afgelopen eeuwen de 'Grote Zee' hebben bevaren; het waren de Romeinen die sinds de overwinning op Carthago in 202 voor Christus de zee beheersten en de landen rond de Middellandse Zee werd door de Romeinen beschouwd als hun

zee, 'Mare Nostrum'. Pas sinds de zevende eeuw na Christus wordt voor het eerst de huidige naam (Mare Mediterraneum) gebruikt, door de bisschop en wetenschapper Isidorus van Sevilla.

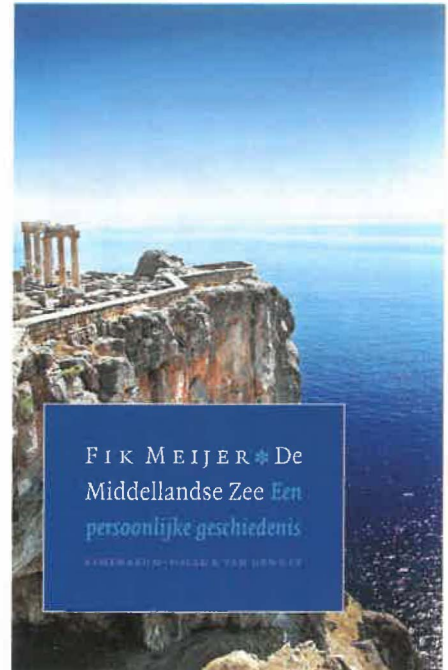
De zee ('de snelweg van de Oudheid') was vaak het toneel van gevechten, maar werd ook gebruikt voor vredelievende doeleinden. Het graan bijvoorbeeld dat de keizers lieten uitdelen aan de massa werd - via de door keizer Claudius aangelegde havenstad Ostia - over de Middellandse Zee aangevoerd. En de vloeistof die de Romeinen veel in hun keukens gebruikten (garum) werd door de Middellandse Zee zelf geproduceerd. Garum ontstond namelijk doordat men de ingewanden van vissen in zout liet weken. De vissen in ontbinding

fermenteerden, het vocht dat boven kwam drijven werd na een aantal weken of maanden met emmers eruit geschept. Garum lijkt een beetje op de zoute vissaus uit Thailand en werd voornamelijk gebruikt door de armere Romeinen, de welgestelden konden zich natuurlijk verse vis veroorloven.

Fik Meijer bewijst wederom dat hij de kunst beheerst om aan een klein gegeven uit de Grieks-Romeinse tijd een hele geschiedenis op te hangen. Of het nu begint met een duikervaring bij Ibiza, een tekst van Plinius de Oudere of het getrompetter van olifanten in een havenstad, de schrijver slaagt er in om de geschiedenis die zich rond en op de Middellandse Zee heeft afgespeeld zeer aanschouwelijk te vertellen en de geheimen van de zee bloot te

leggen. Meijer eindigt met een waarschuwing: wanneer de zee in het huidige tempo wordt leeggevist en leeggedoken, blijft er van het 'rijkste museum' steeds minder over. De Mediterraan zal in de nabije toekomst nog steeds blauw zijn, maar wel helemaal leeg.

Ben Vriesema



MAARTEN VAN RIEL, *ZATERDAGMIDDAGREVOLUTIE, PORTRÉT VAN DE RODE JEUGD* (BOOM: AMSTERDAM 2010)

246 PAG., € 19,90.

HENK VAN OSCH, *BRAM PEPER, MAN VAN CONTRASTEN* (BOOM: DEN HAAG 2010) 512 PAG., € 24,90.

Ook het huis van de linkse kerk kent vele kamers. Zo is er nauwelijks een groter contrast denkbaar dan tussen de wat wereldvreemde pseudorevolutionair Luciën van Hoesel, één van de grondleggers van de Rode Jeugd in Eindhoven en de Haarlemse straatvoetballer Bram Peper die zich in die zelfde tijd ontwikkelde tot de spelmaker van Nieuw Links en een van de topstrategen werd van de zich vernieuwende Partij van de Arbeid.

Beiden gaven kleur aan de turbulente jaren zeventig, waarin de verkalkte, bestuurlijk georiënteerde sociaaldemocratie,

die het contact was verloren met een opkomende generatie idealistische babyboomers, wanhopige pogingen deed zich, zoals dat tegenwoordig zo mooi heet, te 'herbronnen'. Maar de verschillen konden niet groter zijn. Luciën van Hoesel was een gesjeesde student in een provinciestad die sterk gedomineerd werd door het grootkapitaal (Philips). Hij begon te dagdromen over een (gewapende) stadsguerrilla naar het voorbeeld van de Rote Armee Fraktion in West-Duitsland en de Rode Brigades in Italië, en kwam in de ban van jeugdheld Che Guevarra. Bram Peper

ontwikkelde zich in die zelfde tijd al snel tot vooraanstaand academicus en werd de ideologische leidsman van André van der Louw c.s. die hun zinnen hadden gezet op de omvorming van de PvdA van binnenuit, een geweldloze, maar succesvolle overname. Beiden stonden aan de verschillende kant van de streep die Den Uyl in 1970 na de Maagdenhuisbezetting in 'De smalle marge van democratische politiek' voor de aanvaardbaarheid van buitenparlementaire oppositie had getrokken. Diens Leitmotiv was 'de wet is de moeder van de vrijheid'. Een publicatie waarmee hij zijn